

INSTITUTUL DE STUDII SUD-EST EUROPENE - ACADEMIA ROMÂNĂ

PLANUL DE CERCETĂRI PENTRU ANUL 2025

Programul 1. Mărturii românești peste hotare. Creații românești și izvoare despre români în colecții din străinătate. Coordonator: Daniel Cain. Program fundamental permanent al Academiei Române.

Colectiv de cercetare: Andrei Pippidi, Mihai Țipău, Daniel Cain, David L. Neagu, Nicholas Bishara, cu colaborarea Iulianei Deac (tehnoredactor).

Lucrări planificate:

1. Mihai Țipău, *Mărturii românești peste hotare. Grecia*, ediție revizuită și adăugită, pregătire pentru publicare la Editura Istros.
2. Nicholas Bishara, Inventarul cărților tipărite de Antim Ivireanul răspândite în țările cuprinse în seria Mărturii românești peste hotare, vol. I-VI.2.

Programul 2. Continuitate, unitate, diversitate culturală și lingvistică în Europa de Sud-Est (epoca medievală și modernă). Coordonator: Cătălina Vătășescu. Programului îi este asociat un proiect de cercetare bilateral cu Institutul de Balcanistică și Centrul de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe: *Continuity, Unity, Cultural and Linguistic Diversity in Southeastern Europe (Medieval and Modern Times)* (2023-2025).

Lucrări planificate:

1. Cătălina Vătășescu *Studiu lingvistic asupra credințelor religioase ale românilor și albanezilor în context sud-est european* (2023-2025).
2. Oana Uță Bărbulescu, *Cercetare asupra slavonismelor culte din textele vechi românești* (2023-2025) (în colaborare cu Dana Mihaela Zamfir, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti” al Academiei Române).
3. Cristina Codarcea, *Educație ecleziastică și misiuni apostolice în Peninsula Balcanică, secolele XVII-XIX. Formarea clerului misionar în vederea reconstrucției comunităților catolice din Rumelia otomană.* (2023-2025).
4. Simona Nicolae, *Verbele iubirii în poezia greacă* (2023-2025)

Programul 3. Antropologia socială a spațiului sud-est european. Coordonator: Stelu Șerban.

Lucrări planificate:

1. Stelu Șerban, *Legislația europeană în materie de mediu și expertiză locală în aria Dunării de jos în Bulgaria și România* (2025-2027)
2. Ștefan Dorondel, *Cunoaștere ecologică locală și specii invazive în arealul Dunării de Jos (România și Bulgaria)* (2025-2027)

Programul 4. Instituții, religie și colonizare în Antichitatea greacă. Coordonator: Vasilica Lungu.

Lucrări planificate:

1. Vasilica Lungu, *Heroon grec. Identitate, cultură, și etnicitate în Pontul Euxin* (2025-2027).

Programul 5. Literatura bizantină (sec. XI-XV): ediții, traduceri și studii istorico-filologice. Coordonator: Simona Nicolae.

Lucrări planificate:

1. Simona Nicolae, Mihail Mitrea, Mircea Duluș, *Rugăciuni în Bizanțul târziu* (2025-2027)

Programul 6. Tradiția bizantină în Sud-Estul Europei (sec. XIV-XVII). Coordonator:

Petre Guran. Programului îi sunt asociate trei proiecte de cercetare, cu Institutul de Studii Istorice al Academiei Bulgare de Științe: *Religious rhetoric of power in the Byzantine and Balkan Middle Ages* (2023-2025); cu Institutul de Studii Bizantine al Academiei Sârbe: *Byzantine Heritage in South-Eastern Europe in the Middle Ages* (2023-2025); respectiv Institutul de Studii Slavone al Academiei Cehe de Științe: *The bilingual (Church Slavonic - Romanian) Grammar of the 17th century attributed to Staico Grammaticus* (2023-2025).

Lucrări planificate:

1. Petre Guran, *Criza civilizației constantiniene în Bizanțul târziu și începuturile secularizării în spațiul geopolitic al Ortodoxiei* (2023-2025)
2. Oana Iacobovschi, *Viața și minunile Sfântului Gheorghe în Moldova (secolele al XV-lea- al XVI-lea). O analiză din perspectivă literară și iconografică* (2023-2025)
3. Mihail-George Hâncu, *Primele gramatici vernaculare ale limbii române, limbii sârbe și limbii bulgare și raporturile acestora cu tradiția gramaticală a limbii slavone* (2025-2027)
4. Teodora Popovici, *Probleme de istorie a Țărilor Române în cele două cronici ale lui Đorđe Branković (1645-1711)* (2025-2027)
5. Ioan Gabriel Alexandru, *Teoria constituției mixte în spațiul Mediteranean și de Sud-Est (secolele XV - XVIII)* (2025-2027)

Programul 7. Sud-Estul Europei și Mediterana Orientală în epoca otomană (sec. XV-XIX). Coordonator: Viorel Panaite.

Lucrări planificate:

1. Radu Dipratu, *Evoluția înțelegerilor de pace și comerț între Imperiul otoman și Anglia (1580-1675)* (2024-2026).
2. Viorel Panaite, *Dimitrie Cantemir și dreptul otoman al războiului și al păcii* (2024-2026).

Programul 8. Sud-Estul Europei și Mediterana Orientală (sec XIII-XVII). Coordonator: Andrei Pippidi.

1. Andrei Pippidi, *Contribuția Sud-Estului European la crearea alianței antiotomane de către Vatican, sec XVI-XVII* (2025-2026)
2. Alessandro Flavio Dumitrașcu, *Relațiile economice ale orașelor italiene cu Imperiul Otoman în regiunea Mării Negre (secolele XV-XVI)* (2025-2027)
3. David L. Neagu, *Armenii și politica orientală a Sfântului Scaun în secolele XIII-XIV* (2022-2025)
4. Nicholas Bishara, studiu dedicat cercetării manuscriselor arabe creștine din Biblioteca Academiei Române București și Filiala Cluj (2022-2025).

Programul 9. Neolenismul în Sud-Estul european: erudiție, mobilitate, modernitate. Coordonator: Lia Brad Chisacof.

1. Lia Brad Chisacof, *Ediția „Condiții limbii românești” a lui Iordache Golescu (Ms. rom. 1595 BAR)* (2018-2025)
2. Mihai Țipău, *Scrierea istorică a lui Athanasios Ipsilantis Komninos. Traducere în limba română cu note istorice și filologice* (2017-2025)
3. Ștefan Petrescu (împreună cu Virginia Blînda), *Biografia verilor Evanghelie și Constantin Zappa* (2025-2026).
4. Marilena Vlad, *Ediție critică și traducere din limba greacă a operelor lui Teofil Coridaleu. Comentariul la tratatul Despre suflet, vol. II* (2023-2025).

Programul 10. Relații interbalcanice în secolele XIX-XX. Coordonator: Daniel Cain.

Programului îi este asociat un proiect de cercetare bilateral cu Institutul de Balcanistică și Centrul de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe: *In the Spirit of Modernisation: State and Society in Southeast Europe (19th-20th centuries)* (2022-2024) și un proiect de cercetare bilateral cu Institutul de Studii Istorice al Academiei Bulgare de Științe: *Institutions and personalities in international relations in Southeast Europe, 19th – 20th century* (2023-2025)

Lucrări planificate:

1. Daniel Cain, *O istorie tăcută a ostroavelor dunărene (sec XIX-XX)* (2025-2027)
2. Florin Țurcanu, *Fascismul românesc - între critica democrației, participarea la vot și cucerirea puterii politice* (2024-2026)
3. Ligia Livadă-Cadeschi, *Războiul în memorialistica medicilor români* (2024-2026)
4. Virginia Blînda, *Literatura juridică a carantinelor (1832-1852)* (2024-2026)
5. Constantin Ardeleanu, *Istoria mediului natural în regiunea Gurilor Dunării, (2025-2027).*
6. Metin Omer, *Instituțiile islamice din Sud-Estul Europei în perioada post-otomană* (2025-2027)

PROIECTE DE CERCETARE ÎN CADRUL COOPERĂRII INTERACADEMICE ASOCIATE PROGRAMELOR DE CERCETARE ALE INSTITUTULUI

Proiectul 1. Continuity, Unity, Cultural and Linguistic Diversity in Southeastern Europe (Medieval and Modern Times). Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Balcanistică și Centrul de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe, asociat Programului de cercetare nr. 2. **Coordonatori: Cătălina Vătășescu și Lora Taseva.**

Colectivul de cercetare român: Cătălina Vătășescu, Cristina Codarcea, Mihail-George Hâncu, Simona Nicolae, Lia Brad Chisacof, Oana Uță-Bărbulescu, Dana Zamfir, Iulia Mărgărit, Cristina Feneșan.

Proiectul 2. The Byzantine Heritage in South-Eastern Europe in the Middle Ages (2022-2025). Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Studii Bizantine al Academiei Sârbe de Științe, asociat Programului de cercetare nr. 6. **Coordonatori: Andrei Timotin și Srdjan Pirivatrić.**

Colectivul de cercetare român: Andrei Timotin, Petre Guran, Oana Iacubovschi, Mihail-George Hâncu, Mihail Mitrea, Mircea Duluș, Ioan-Gabriel Alexandru, Teodora Popovici.

Proiectul 3. Religious rhetoric of power in the Byzantine and Balkan Middle Ages (2023-2025). Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Studii Istorice al Academiei Bulgare de Științe, asociat Programului de cercetare nr. 6. **Coordonatori: Andrei Timotin și Ivan Biliarsky.**

Colectivul de cercetare român: Andrei Timotin, Oana Iacubovschi, Mihail Mitrea, Mircea Duluș, Mihail-George Hâncu, Ioan-Gabriel Alexandru.

Proiectul 4. Institutions and personalities in international relations in Southeast Europe, 19th – 20th century (2023-2025). Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Studii Istorice al Academiei Bulgare de Științe, asociat Programului de cercetare nr. 10. **Coordonatori: Daniel Cain și Vladimir Zlatarsky.**

Colectivul de cercetare român: Daniel Cain, Florin Țurcanu, Constantin Ardeleanu, Ștefan Petrescu, Metin Omer.

Proiectul 5. In the Spirit of Modernization: State and Society in Southeast Europe (19th-20th centuries) (2022-2025). Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Balcanistică și Centrul de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe, asociat Programului de cercetare nr. 10. **Coordonatori: Stelu Șerban și Alexandre Kostov.**

Colectivul de cercetare român: Stelu Șerban, Daniel Cain, Ștefan Dorondel, Constantin Ardeleanu.

Proiectul 6. Tangible Things: Restoring Encounters with the others through non-european ethnographic objects in East-Central and South-Eastern Europe (2023-2025). Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Arheologie și Etnologie al Academiei Polone de Științe, asociat Programului de cercetare nr. 3. **Coordonatori: Stelu Șerban și Dagnosław Demski.**

Colectivul de cercetare român: Stelu Șerban, Ștefan Dorondel.

Proiectul 7. The bilingual (Church Slavonic - Romanian) Grammar of the 17th century attributed to Staico Grammaticus (2023-2025). Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Studii Slavone al Academiei Cehe de Științe, asociat Programului de cercetare nr. 6. **Coordonatori: Mihail-George Hâncu și Vladislav Knoll.**